

Sosiaali- ja terveysministeriölle

STM024:00/2017

Lausunto: hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää kunnioittavimmin lausuntonaan seuraavaa.

Tiivistelmä

- Ulkomaisen oleskelun määräaikojen rajaukset ovat vastoin vapaan liikkuvuuden periaatteita ja työmarkkinoiden sekä koulutuksen globaalia kehitystä.
- SYL esittää, että viiden vuoden rajaa ei tule soveltaa opiskelijoihin.
- Opiskelijoita tulee tarkastella erillisenä ryhmänä esitetystä lainsäädännössä.

Yleistä

SYL:n näkökulmasta Euroopan unionin sisäistä opiskelijaliikkuvuutta on pyritty lisäämään ja EU:n lainsäädäntö pyrkii edistämään liikkuvuutta. Vaikka kansallinen lainsäädäntö ei pysty määrittämään EU:n sisäistä liikkuvuutta, on koulutus yhä enemmissä määrin globaalien ratkaisujen keskiössä. Globaalien työmarkkinoiden ja talouden maailmassa koulutuksen tulee myös olla yhä joustavampaa ja korkeakoulujen toiminta rajoja ylittävää. Tähän kehitykseen korkeakoulut pyrkivät vastaamaan lisäämällä kansainvälistä toimintaa yliopistoissa. Tämä lakiesitys on ristiriidassa globaalin osaamiskehityksen ja -liikkuvuuden kanssa. **SYL ei kannata määräaikojen tiukentamista.**

Hallituksen esityksen perusteluissa on epäselvästi ilmaistu, mitä aikarajoja opiskelijoihin sovelletaan eri tilanteissa. Lähtökohtaisesti täysipäiväisen opiskelun tulee olla peruste säilyä rinnastettuna Suomessa asuvaksi henkilöksi. Lakiesityksen 12 pykälässä esitetyn viiden vuoden määräaika on opiskelijoiden tapauksessa liian rajoittava tekijä, joka saattaa heikentää ulkomailla opiskelun houkuttelevuutta.

SYL näkee tilapäisen oleskelun vuoden määräajan tarkoitustaan palvelevana, kuten se on voimassa olevassa lainsäädännössä. Tilapäisen oleskelun rajoittaminen vuodesta kuuteen kuukauteen on perusteltu lähinnä taloudellisilla syillä, joka sotii liikkuvuusperiaatteita vastaan. SYL:lle on epäselvää huomioiko aikamuutos vaikutuksia erityisesti nuorten suorittamiin palkattomiin harjoittelujaksoihin.

Esitys huomioi heikosti opiskelijoiden tilanteeseen vaikuttavia erityispiirteitä. Nyt opiskelijat on rinnastettu tutkijoiden kanssa samaan joukkoon, vaikka heidän tutkimuksen tekeminen ja päätoiminen opiskelu asettavat henkilöt täysin erilaiseen tilanteeseen. Opiskelijat tulee huomioida erillisenä ryhmänä, koska päätoiminen opiskelu ei ole rinnastettavissa muihin kuvailtuihin ryhmiin. **Erityinen huomio tulee kiinnittää perheellisten opiskelijoiden tilanteeseen.**

Määräajan rajaaminen viiteen vuoteen

SYL näkee ulkomailla oleskelun aikarajan tiukentamisen kymmenestä vuodesta viiteen liikkuvuutta vaikeuttavana tekijänä, jonka haitat ovat hyötyjä suuremmat. Viiden vuoden määräaika edellyttäisi opiskelijalta, että henkilö pystyisi ennakoimaan ennen ulkomaille siirtymistä, ettei oleskelu venyisi yli viiden vuoden mittaiseksi.

Opiskelijan hakiessa ulkomaiseen yliopistoon opiskelemaan hän saa pääsääntöisesti ensin oikeuden alempaan tutkintoon. Alemman tutkinnon suorittamisen jälkeen hän on hakukelpoinen ylempään tutkintoon. Hakeminen ja siirtyminen alemmasta tutkinnosta ylempään saattaa venyttää aikaa, jonka opiskelija viettää ulkomailla ja täten oleskelun kokonaiskesto venyy viittä vuotta pidemmäksi. Yhtämittaisen viiden vuoden ulkomailla oleskelujakson arvioiminen etukäteen opiskelijan näkökulmasta on käytännössä erittäin vaikeaa. Lakiesitys ei ota huomioon työharjoitteluita, opintojen edistymisen ennakoimatonta viivästymistä ja perhetilanteiden muutoksia, jotka voivat venyttää oleskelua. Epävarmuus suomalaisen sosiaaliturvan kattavuudesta liikkuvuusjaksojen aikana voi heikentää halukkuutta tai muodostua estäväksi tekijäksi liikkuvuudelle. **Näistä syistä SYL esittää, että viiden vuoden rajaa ei tule soveltaa opiskelijoihin.**

Suomeen saapuvat opiskelijat

SYL kannattaa muutosta, jossa Suomeen vakinaisesti muuttavat päätoimiset opiskelijat olisivat oikeutettuja asumisperusteisiin etuuksiin. Esitys parantaa joidenkin opiskelijoiden yhdenvertaisuutta ja lisää houkuttelevuutta jäädä Suomeen opiskeluiden jälkeen.

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry.

Miika Tiainen
puheenjohtaja

Eero Manninen
pääsihteeri

Lisätietoa:

Jani Sillanpää

Sosiaalipolitiikan asiantuntija

+358(0)400787006, jani.sillanpaa@syl.fi

Maria Nyroos

Kansainvälisten asioiden ja EU-edunvalvonnan asiantuntija

+358(0)407539099, maria.nyroos@syl.fi